

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	รูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย
ชื่อนักศึกษา	ไพฑูรย์ ตรงเที่ยง
รหัสประจำตัว	55B73330107
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ พลเอก ดร.เกษมชาติ นเรศเสนีย์
กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ภาณุวัฒน์ ภัคติวังค์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย และ 3) นำเสนอรูปแบบการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซียที่เหมาะสม การวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการโดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 27 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารองค์การชาวพุทธจำนวน 13 รูป/คน (2) พระธรรมทูต จำนวน 14 รูป และจัดการสนทนากลุ่ม 1 กลุ่ม มีผู้ร่วมสนทนาจำนวน 9 คน ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จำนวน 3 คน (2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ จำนวน 4 คน และ (3) กลุ่มนักวิชาการเผยแพร่พระพุทธศาสนา จำนวน 2 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการตีความ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณนั้น ดำเนินการโดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพุทธศาสนิกชนในประเทศอินโดนีเซียจำนวน 400 คน ประกอบไปด้วย (1) เมืองบันดุง จังหวัดชวาตะวันตก จำนวน 14 คน (2) เมืองเมดาน จังหวัดสุมาตราเหนือ จำนวน 186 คน และ (3) เมืองจาการ์ตา เขตนครหลวงพิเศษจาการ์ตา จำนวน 200 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการคำนวณตามสูตร ทาโร่ ยามาเน่ ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน และการสุ่มอย่างง่าย เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถิติ ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้วิเคราะห์การถดถอยแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบัน พบว่า ด้านการพัฒนาจำนวนของบุคลากรพระธรรมทูต บัณฑิต และผู้นำเยาวชนชาวพุทธยังไม่เพียงพอ ขาดหลักสูตรอบรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ด้านกิจกรรมการเผยแพร่ ขาดการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ด้านวิธีการเผยแพร่ ขาดวิธีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาที่ความเหมาะสมต่อการเผยแพร่ ด้านการนำหลักธรรมไปปฏิบัติชาวพุทธขาดความรู้ความเข้าใจในการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน และผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่าการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนำหลักธรรมไปปฏิบัติอยู่ในระดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินกิจกรรม ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) ด้านวิธีการเผยแพร่ ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.51) และด้านการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้านบริบทประเทศอินโดนีเซีย ($\beta = 0.22$) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ ด้านเครือข่ายทางสังคม ด้านชีวิตความเป็นอยู่ และด้านวัฒนธรรม (2) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ($\beta = 0.14$) ประกอบด้วย 3 ตัวแปร คือ ด้านทักษะความสามารถองค์การ ด้านกลยุทธ์การจ้องค์การ และด้านการจัดการบุคลากร โดยทั้งสองปัจจัยสามารถอธิบายความผันแปรของรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซียได้ร้อยละ 64.90 ($R^2 = 0.65$) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ ยังมีปัจจัยอื่นอีก 2 ปัจจัย ที่สามารถร่วมอธิบายรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนา คือ ปัจจัยด้านความศรัทธาในพระพุทธศาสนาของชาวพุทธอินโดนีเซีย มีความศรัทธาอย่างแรงกล้าในพระพุทธศาสนามาตั้งแต่อดีต และในปัจจุบันมีความศรัทธาในพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทที่มีอัตลักษณ์ในการเชื่อฟัง ปฏิบัติตามสั่งสอนของครูอาจารย์ และปัจจัยด้านความมีเอกภาพบนความหลากหลายที่ทำให้ชาวอินโดนีเซียยอมรับศาสนาและวัฒนธรรมที่แตกต่างได้อย่างกลมกลืน จึงส่งผลให้รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซียมีประสิทธิภาพ

3) รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอินโดนีเซีย มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ (1) M = พระสงฆ์ คือ มหาเถรสมาคมควรมีนโยบายการที่ชัดเจนในการบริหารจัดการคณะสงฆ์ไทยในต่างแดน โดยการเพิ่มปริมาณพระสงฆ์เถรวาทในต่างแดนด้วยการมีพระอุปชฌาย์ในต่างแดน จัดให้มีกระบวนการอบรมพระธรรมทูตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้พระธรรมทูตนำความรู้ไปใช้ตรงตามประเทศที่ไปปฏิบัติงาน ดำเนินการให้พระธรรมทูตมีความรู้ในด้านหลักธรรมพระพุทธศาสนาเถรวาท เข้าใจในวัฒนธรรมประเทศอินโดนีเซีย และมีความสามารถใช้ภาษาอินโดนีเซียในระดับดี (2) E = ขยาย คือ ควรขยายจำนวนพระธรรมทูตไทยและบัณฑิต ในประเทศอินโดนีเซีย ด้วยการเพิ่มจำนวนพระอุปชฌาย์ ในประเทศอินโดนีเซียให้พระอุปชฌาย์ในประเทศไทยให้การอุปสมบทแก่ชาวอินโดนีเซียได้ ผลิตบัณฑิตให้มีจำนวนเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมเผยแผ่ (3) D = พัฒนา คือ ควรพัฒนาพระธรรมทูตและบัณฑิต ให้มีความรู้ความสามารถในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผ่านหลักสูตรการอบรมที่มีประสิทธิภาพด้วยกลยุทธ์พัฒนาพระธรรมทูตในประเทศอินโดนีเซีย และกลยุทธ์การพัฒนาบัณฑิตเพื่อแต่งตั้งเป็นบัณฑิตประจำชุมชน (4) A = กิจกรรม คือ ควรจัดกิจกรรมอย่างมีคุณค่า ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมทำสมาธิ การจัดกิจกรรมบูชาพระรัตนตรัยในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดกิจกรรมประกาศตนเป็นพุทธมามกะ และ (5) N = เครือข่าย คือ ควรเผยแผ่พระพุทธศาสนาผ่านเครือข่ายทางสังคม ผ่านสังคมกลุ่มชาติพันธุ์ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคโนโลยีสื่อสารออนไลน์ ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตในเมืองใหญ่และในชนบทสอดคล้องกับวัฒนธรรมชาติพันธุ์ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวสามารถสรุปได้ คือ รูปแบบเมตตัน

คำสำคัญ : การเผยแผ่พระพุทธศาสนา พระธรรมทูต พุทธศาสนิกชน

Thesis Title	Buddhism Propagation Model in Indonesia
Student	Paitoon Trongtiang
Student ID	55B73330107
Degree	Doctor of Public Administration
Field of Study	Public Administration
Thesis Advisor	General Dr.Kasemchart Naressenie
Thesis Co-Advisor	Associate Professor Dr.Panuwat Pakdeewong

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) study the current state of Buddhism propagation in Indonesia, 2) study the factors affecting the Buddhism propagation model in Indonesia, and 3) propose an appropriate model for Buddhism propagation in Indonesia. This study combined qualitative and quantitative approaches. The qualitative research was conducted through structured interviews with 27 key informants, divided into 2 groups: (1) 13 buddhist organizations / persons, (2) 14 monks of Dhammaduta. Moreover, a group discussion was conducted with 9 participants formed of (1) 3 Buddhist missionaries, (2) 4 foreign missionaries, and (3) 2 academicians in propagation. They were selected purposively. The data were analyzed using content analysis and interpretation. The quantitative research was conducted by studying a sample of 400 Buddhists in Indonesia, consisting of (1) 14 Buddhists in Bandung city, West Java, (2) 186 Buddhists in Medan city, Northern Sumatra province, and (3) 200 Buddhists in the Jakarta Metropolitan Municipality. They were selected using the proportional stratified random sampling and simple random sampling techniques. The data were collected using a 5-level rating scale questionnaire and the statistics used for data analysis consisted of percentage, mean, standard deviation and stepwise regression analysis.

The research findings were as follows:

1) The study of the current state of Buddhism propagation in Indonesia revealed that the aspect of personnel development on the amount of Dhammaduta was weak, meaning learners and Buddhist youth leaders lacked a training curriculum. The aspect of propagation activities lacked appropriate activities for the propagation of Buddhism. The aspect of method lacked appropriate methods. The aspect of Buddhism implementation lacked knowledge and understanding of daily life applications. The quantitative research revealed that Buddhism propagation in Indonesia was, overall, at a high level ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.41). Considering each aspect individually revealed that the aspect of Buddhism implementation was at the highest ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.53), followed by the aspect of activity operations ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46), propagation methods ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.51) and the aspect of personnel development ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.60), respectively.

2) The study of the factors affecting Buddhism propagation in Indonesia revealed that there were 2 key factors composed of (1) the factor of Indonesian context ($\beta = 0.22$) composed of 3 variables, namely social network, livelihood, and culture, (2) the factor of management ($\beta = 0.14$) composed of 3 variables, namely organization capacity, organization strategy and personnel management. These 2 factors could explain 64.90 percent ($R^2 = 0.65$) of the variation in Buddhism propagation in Indonesia at a statistical significance level of 0.05. Moreover, there were 2 more factors which could explain Buddhism propagation in Indonesia. They were the historical active faith in Buddhism and the fact that nowadays they have respect for Theravada and the identity provided by the elders' teachings, and the factor of acceptance of unity in the plurality of diversity. This helped Indonesians accept Buddhism and live harmoniously with different cultures.

3) The proposed model for Buddhism propagation in Indonesia consists of 5 key components (1) M = Monk: the Mahathera council should provide clear policies for the Thai sangha management abroad by increasing the number of Theravada teachers abroad. They should have an efficient process for the Dhammaduta to be applied in action, acknowledge Theravada Buddhism, understand Indonesian culture and be able to fluently use the Indonesian language, (2) E = Expand: they should expand the number of Thais and Indonesian Dhammadutas and learners who work in Indonesia. They should also increase the number of Thai sangha teachers entering the monkhood in Indonesia to create learners that are knowledgeable and able to conduct Buddhism propagation through an efficient training curriculum involving the strategy of Dhammaduta development in Indonesia, (3) D = Develop: Dhammadutas and learners should be developed to be known and be able to perform Buddhism propagation through an efficient training curriculum involving the strategy of Dhammaduta development in Indonesia. The strategy for learner development should be appointed to them in the community, (4) A = Action: the activities which are valuable should be organized and consist of a strategy for meditation, Ratanattaya worship of the important days in Buddhism and announce one to be devoted to the Buddha, and (5) N = Network: the networking of Buddhism propagation should be promoted through social networks of ethnic groups based on group activities and online technology that is congruent with their lifestyles in large cities and ethnic culture in rural areas. The model of Buddhism propagation in Indonesia could be concluded as the MEDAN Model, where M stands for Monk, E stands for Expand, D stands for Develop, A stands for Action, and N stands for Network.

Keywords: Buddhism Propagation, Missionary, Buddhist